

Nr 94.

Av herr von Sneidern, om anslag till anläggning av enklare vägar.

I Kungl. Maj:ts proposition med förslag till anslag under sjätte huvudtiteln begäres 3,000,000 kronor för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser för sin del, att ett anslag av 7,500,000 för ändamålet är av förefintliga behov påkallat. Det råder ej heller något tvivel om, att ett anslag av denna storlek vore önskvärt. Det oaktat kan man ej ställa sig oförstående till de skäl, som givit anledning till den vidtagna visserligen alltför stora prutningen å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande. Vid sidan av de statsfinansiella betänkligheterna, är det förefintligheten av automobilskattemedlen, som i detta sammanhang bör beaktas.

Automobilskatten var från början avsedd att ersätta väghållarna deras genom biltrafiken ökade börda för vägunderhållet. Men av kända skäl anvisades skattemedel även till vägförbättringar, och med stigande skattemedel kommer denna användning säkerligen få en ökad omfattning, varigenom otvivelaktigt inträder en lättnad i de uppgifter å vägväsendets område, som hittills odelat måst tillgodoses genom det allmänna väganlaget.

Departementschefen uttalar, vid behandling av frågan om allmänna väganlagets storlek, att hänsynen till automobiltrafiken gör det nödvändigt, att vägarbetet tillsvidare i första rummet inriktas på förbättring av befintliga vägar och beträffande nyanläggningar endast de mest trängande behov böra tillgodoses. Detta program må till en viss grad vara ofrånkomligt, men mannen i obygdén har svårt att förstå det. Kommer man till honom, är ej lätt att övertyga honom om rättvisan däri, att han tillsvidare måste taga sig fram på obanade stigar och ofarbara vägar, därför att statens alla medel måste gå till förbättrande av vägar för folk, som redan ha vägar. Ja, man har svårt att övertyga sig själv.

Emellertid gives det en utväg i detta fall, varigenom man kan det ena göra och det andra icke låta. Automobilskattemedel och medel från det allmänna väganlaget kunna i viss utsträckning ersätta och komplettera varandra. Men automobilskattemedel kunna icke med nuvarande författnings avfattning och näppeligen med fortsatt återopande av nuvarande skäl för automobilskattens uttagande användas att tillgodose de behov, som anslaget

till enklare vägar är avsett att täcka. Men den enklare vägen är just den vägtyp, som bör komma till användning vid utförandet av den nödvändiga kulturgärning, som består i att sätta skogsbygdens befolkning i farbar förbindelse med den öppna, odlade bygden och kommunikationerna. Sker ej detta snart, kommer skogsbygdens avfolkning att fortgå med ökad hastighet. Skogsbygder av denna beskaffenhet finnas naturligtvis i Norrland, men det är ett ödesdigert misstag att föreställa sig, att de saknas söderut i landet.

År 1921 beslöt riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag att på försök den enklare vägtypen skulle få användas även söder om de fyra nordligaste länen och att ett par hundra tusen kronor av anslaget till enklare vägar för år 1922 skulle få användas för ändamålet. Sedan dess har ingen sådan avsättning skett, enär år 1921 avsatta medel ännu ej blivit förbrukade. Den 1 juli 1924 återstodo enligt propositionen kronor 66,800. I dag återstå emellertid ej mer än 26,800 kronor och ansökningar till belopp av över 100,000 kronor ligga inne hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Det är mig vidare bekant, att flera ansökningar om anslag äro snart att förvänta och att åtskilliga förordnanden äro utfärdade om undersökningar av nya sådana vägar eller för omarbetande av äldre förslag till vägar av normal typ.

Att 1922 års anslagsmedel ej omedelbart kommo till användning får ej tolkas så, att försöket med denna vägtyp misslyckats. Anledningen är till en till början obekantskapen i landet med vad saken gällde och därjämte får ihågkommas den avsevärda tid, som det i regel tar, innan ett vägprojekt kommer i det fullt utarbetade skick, att anslag till dess utförande kan begäras. Ett omisskänligt intresse visar sig emellertid nu flerstädes för saken. Skogsbygdernas befolkning är tillfreds med en enklare vägtyp, om de blott få väg; vägstyrelser och vägstämmors majoriteter, som komma från de odlade bygdena, äro även nöjda. De ha länge insett det berättigade i skogsbygdens krav på vägar, men funnit orimligt att för erhållande av statsbidrag till en väg genom en glesbebyggd skogstrakt nödgas bygga en väg lika stabil och lika dyrbar som den, som kräves i den tätbebyggda delen av vägdistriktet med dess livliga samfärdsel. Nationalekonomiskt sett är det givetvis också klokt att minska de dryga vägstnaderna genom att modifiera anspråken på vägarnas bredd, lutningsförhållanden m. m. efter den väntade trafikens storlek.

Det är därför enligt min mening högeligen önskvärt, att den begynnande utvecklingen på detta område ej avbrytes, utan att medel beredes för infriande av de förhoppningar, som väckts genom 1921 års riksdagsbeslut. Då, som jag ovan nämnt, omarbetning till enklare väg av en del äldre vägförslag, för vilka anslag redan söktes ur det allmänna väganslaget, är under utförande eller planerad, betyder anslag till enklare vägar även en besparing och en avlastning av det hårt tyngda allmänna väganslaget.

Jag vill därför föreslå, att riksdagen i år liksom år 1921 anvisar minst 200,000 kronor av anslaget till enklare vägar till sådana vägar i södra

Sverige och i anledning därav höjer det av Kungl. Maj:t begärda anslaget med motsvarande belopp.

Jag får alltså hemställa,

att riksdagen för anläggning av enklare vägar för budgetåret 1925—1926 anvisar ett extra reservationsanslag av kronor 800,000.

Stockholm den 22 januari 1925.

Axel von Sneidern.
